

1. **FANT** (68) *sb m*

fant (62), **funt** (6); *funt BartBydg, Mącz (3), BielSat, BielRozm.*

-ã- (39), -a- (18); -ã- *GroicPorz (37)*; -a- *LatHar (4), SarnStat, CiekPotr, KlonFlis, KlonWor (3)*;
-a- : -ã- *Mącz (8 : 2)*.

sg N fant (10). ♦ G fantu (16). ♦ D fantowi (1). ♦ A fant (18). ♦ I fant(e)m (4). ♦ L fancie (7). ♦ pl N fanty (1). ♦ G fant(o)w (2). ♦ A fanty (7). ♦ I fanty (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) – XVII(XVIII) – XVIII w.

Przedmiot wartościowy, mogący służyć jako zastaw lub w pewnych sytuacjach jako środek płatniczy; pignus BartBydg, Mącz (68) : pignus, vadium, zastawa, pignus ffunt BartBydg 115b; na kaszdy rock mayv dawaczy pyanczdziefyath thylfyancz flothych, dwadziescia y pyancz thylfyancz monethv dzieffiencz tbysszyancz srebrem a pyanthnafczie thysyancz fanthy LibLeg 9/50; FANT/ ieft rzecz którą fye dłużnik wierzytelowi fwemu w dżugu bronu/ gdy czym innym plćić niema. A zową ij też Zakładem. GroicPorz q4; DŁuźnik [...] ma czas s Prává fzeć niedźiel ku odkupieniu fantu fwego. GroicPorz r; A gđzieby on fant wynořil fye kořttem nád dżug/ ořtátek dżuźnikowi ma wroćić. GroicPorz r; Fantu Ićieć dżuźnikowi nieplćić/ gdy mu s przygody zginie. GroicPorz r; fant dla pożytku obudwu ftron bywa: Bo go Dżuźnik dáie áby mu pieniędzy wierzono/ A Ićieć ij też bierze/ áby w fwym dżugu był pewien y beřpiečen. GroicPorz rv; Ieřli by thedy dżuźnik fanty ruchome w dżugu dał/ ty máię być [...] przez ty luđzi kthorzy fye ná nich znáię ořzácowane/ zwłáfczćá gdy fá fanty w rozmáitych á cudzoziemřkich towároch. GroicPorz dd; FAnthu Wierzytel powinien thák pilnie řtrzedz y chowác/ iáko fwoiey włářney rzeczy. GroicPorz dd; Trzeći řtopieñ ieft odkazánie v kogo dżugow iářnych pewnych/ á iftotnych/ kthore też miářto fantu wedle Prává máię być poczytáne. GroicPorz dd, b4v [2 r.], r [4 r.], rv, q2v, ddv [3 r.] (30); Hypoteca, Latine pignus, Záltáwá, Fant. Mącz 161a, 299b [3 r.], 363b; BielSat C4; Bo zagony nie wieczne/ przydzie nam ná funty/ Lepiey podřziy Báránem/ á záchoway grunty. BielRozm 21 [idem BielSat C4]; Potym lichwę co mieřćac y co tydzieñ bierze: Fánty chowa: nie vfa pápierzowej wierze. KlonWor 76, 34, 43.

Zwroty: »fantem się bronić, wyzwałć się« (1 : 1): DŁuźnik gdy fye Iřtcowi fantem bronu w dżugu/ ma czas s Prává fzeć niedźiel ku odkupieniu fantu fwego. GroicPorz r, cc4v.

»fant przeciw fantowi połóżyć« (1): Opponere etiam pro eo quod alias deponere dicitur, Zakład połóżyć/ fánt przeciw fántowi połóżyć. Mącz 311b.

»fant wroćić« (2): Wierzytel Fant winien dżuźnikowi táki wroćić iáko od niego przyięł nie nákážony/ álbo kořt iego záplćić. GroicPorz rv, oo.

»fant wykupić (a. odkupić« (3): ieřliby dżuźnik fantu fwego niechćiał wykupić: iuź wierzytel táki fant może przedác GroicPorz dd2, r, dd2.

»fant zastawić« (1): IEřli Krzeřćiáñin Zydowi trudnořć zádáie/ twierdząc iż mu fánty zářtáwił/ á Zyd tego przy SarnStat 250.

Wyrażenia: »fant ruchomy« [szyk 1 : 1] (2): dżuźnik pierwey niź fye pocznie ruchomym fantem wyzwałć/ przyfygęć czyni iż niema złotá/ řrebrá/ gotowych pieniędzy. GroicPorz cc4v, dd.

»zastawny funt« (1): Fiduciaria mancipatio, Zástawny funt który zář wykupić może. Mącz 126b.

Szeregi: »funt a suma pieniędzy« (1): Inde dicimus sacramento contendere, Pod pewnym funtem á fumną pieniędzy s niekim fie przed łądem ípráwować. *Mqcz* 363b.

»fant, (a) zastawa« [szyk 2 : 1] (3): Pignerator, Który bierze fant á zaftáwę od kogo/ lichwarz/ żyd. *Mqcz* 299c; Pigneraticius creditor, Fántem á zaftáwę opátrzony/ pożyczyciel. *Mqcz* 299c, 299c.

Wyrażenia przyimkowe: »na fanty« (1):

~ *Zwrot:* »na fanty [czego] podostawać« (1): samże ná fwe fánty Stroioiw tych podoftawał v żydá zaftáwnych. *CiekPotr* 67. ~

»w fancie« (3):

~ *Zwroty:* »w fancie trzymać «(1): W Fancie kto trzyma Imienie ítoiące/ iáko Folwárki/ Winnice/ y ine Imienie/ s ktorego by na káždy rok pewny pożyczek brał/ tám wierzyciel ony pożyczki ná główną Summę wyráżyć ma. *GroicPorz* ddv.

»w fancie wydawać, dany« (1 : 1): KOń álbo inne zwierzę w fancie dáne iefliby zdechło/ tedy ten ktho ie przyiął niebędzie go winien płáćić/ iefli tego [...] dowiedzie/ iż fye tho bes winy iego y bes żadnego ofzukánia sftáło. *GroicPorz* rv; Bo thego [naczynia do sprawowania roli przynależącego] dłużnik wierzycielowi nie powinien wedle práwá w Fancie wydawać. *GroicPorz* cc4v. ~

W przen (2) : Nie zwierzay ízkućie wśzytkiey máiętności [...] Vpátruy ízkodę. Y ofzukałz fię iáko ná Neptunie/ Ták ná fortunie. Ktoremś zwierzył fántu zuchwáłego/ Dóbr twoich y też imięnia cáłego/ Y trudno ich małz/ choć doftaniełz łądu/ Pozwác do łądu. *KlonFlis* Ev.

Szereg: »fant a zastawa« (1): Mars ipse ex acie quemque fortissimum pignerari solet. W woynie połpolicie námężniełzy á nacziftzy rycerze giną/ bierze ye Mars woyenny/ bóg miałto fántu a zaftáwy z bitwy. *Mqcz* 299c.

Przen: Komunia św. jako zabezpieczenie, zadatek wiecznej szczęśliwości (4) :

Szeregi: »fant i zadatek« (1): fánt y zadátek wiekuiftey chwały. *LatHar* 199.

»fant i zastawa« (3): Możefz fię befpiecznie obietnice Páná twego o chwale wieczney vpominác/ ten ták kofztowny fánt y zaftáwę máiąc. boć fię pewnie w fłowie wiści ktoryć ták powiedział: kto pożyczwa ciáła mego/ y pije Krew moię/ ma żywot wieczny. *LatHar* 202, 381, 565.

Synonimy: zadatek, zastaw, zastawa.